

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W 2015 R.

2. Sieć biblioteczna i organizacja bibliotek

2.1. Stan sieci, struktura i organizacja bibliotek

Na koniec 2015 r. sieć bibliotek województwa śląskiego składała się ze **169** bibliotek macierzystych oraz **623** filii bibliotecznych; łącznie funkcjonowały **792** placówki (w porównaniu z rokiem 2014 zlikwidowano 9 filii bibliotecznych).

Liczba bibliotek w podziale administracyjnym nie zmieniła się i przedstawiała się następująco:

- 1 biblioteka wojewódzka,
- 1 biblioteka powiatowa, której organizatorem jest wyłącznie samorząd powiatu,
- 19 bibliotek w miastach na prawach powiatu,
- 30 bibliotek gmin miejskich,
- 22 biblioteki gmin miejsko-wiejskich,
- 96 bibliotek gmin wiejskich.

Status formalno-prawny bibliotek przedstawiał się następująco:

- 150 bibliotek posiadało status instytucji kultury i było wpisanych do rejestru instytucji kultury;
- 18 bibliotek funkcjonowało w strukturach organizacyjnych innych instytucji kultury.

Były to placówki biblioteczne w gminach: Bieruń (Bieruński Ośrodek Kultury), Bobrowniki (GOK), Boronów (GOK), Dąbrowa Zielona (GOK), Imielin (Miejskie Centrum Kultury, które tworzą: Biblioteka Miejska i Dom Kultury „Sokolnia”), Istebna (Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej), Knurów (Centrum Kultury), Koniecpol (Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji), Koziegłowy (Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury), Miedźno (GOK), Mykanów (GOKiS), Ożarówice (Biblioteka i Ośrodek Kultury), Rędziny (GOK), Szczyrk (Miejski Ośrodek Kultury, Promocji i Informacji), Toszek (Centrum Kultury „Zamek w Toszku”), Tworóg (GOK), Węgierska Górka (Ośrodek Promocji Gminy), Wręczyca Wielka (GOK).

- 1 biblioteka działała w strukturach Urzędu Gminy Włodowice. W czerwcu 2015 r. władze samorządowe Gminy podjęły prace zmierzające do usamodzielnienia Biblioteki. Przygotowano projekt statutu GBP (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z dnia 08 grudnia 2015 r. Poz. 6456; Uchwała Nr 76/X/2015 Rady Gminy Włodowice z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie zmiany Statutu Gminnej Biblioteki Publicznej we Włodowicach) i wyłoniono dyrektora instytucji. Od dnia 1 stycznia 2016 r. GBP we Włodowicach funkcjonuje jako samodzielna instytucja kultury wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Gminę Włodowice.

Wpływ nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (w zakresie możliwości łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury) na organizację bibliotek.

W roku 2015 uchwały intencyjne w sprawie połączenia biblioteki z inną instytucją kultury podjęto w **3** gminach województwa.

W sprawozdaniu z działalności bibliotek publicznych województwa śląskiego za rok 2014 informowano, iż Rada Gminy Przystajń podjęła w dniu 13 listopada 2014 r. Uchwałę Nr XL.296.2014 w sprawie zamiaru połączenia samorządowych instytucji kultury: Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Przystajni oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Przystajni w jedną instytucję kultury o nazwie: Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Przystajń. 24 listopada 2014 r. Bibliotece Śląskiej w Katowicach doręczono zostało pismo Wójta Gminy Przystajń z dnia 18 listopada 2014 r., w którego treści zwrócono się z prośbą o wydanie przez Bibliotekę Śląską opinii w sprawie zamiaru połączenia powyższych instytucji kultury. Biorąc pod uwagę treść Uchwały Rady Gminy oraz aktualny stan i ocenę merytoryczną Gminnej Biblioteki Publicznej w Przystajni, Biblioteka Śląska w Katowicach negatywnie zaopiniowała przedmiotową Uchwałę Rady Gminy. Dnia 2 kwietnia 2015 r. Wójt Gminy Przystajń zwrócił się do Biblioteki Śląskiej z prośbą o ponowne wydanie opinii w sprawie połączenia GBP i GOKSiR. Po zapoznaniu się z przedstawionym projektem statutu Ośrodka Kultury i Biblioteki Gminy Przystajń załączonym do pisma Nr RO-SG.400.1.2015 z dnia 2.04.2015 r. Biblioteka Śląska podtrzymała swoje negatywne stanowisko w tej sprawie.

18 lutego 2015 r. do Biblioteki Śląskiej wpłynął wniosek Wójta Gminy Kłomnice o wydanie opinii w sprawie połączenia Gminnego Ośrodka Kultury w Kłomnicach z Gminną Biblioteką Publiczną w Kłomnicach. Biorąc pod uwagę treść Uchwały Nr 22.V.2015 Rady Gminy Kłomnice z dnia 23 stycznia 2015 r. oraz aktualny stan i ocenę merytoryczną

Gminnej Biblioteki Publicznej w Kłomnicach, Biblioteka Śląska w Katowicach negatywnie zaopiniowała zamiar wyrażony uchwałą Rady Gminy. Pismo w tej sprawie skierowano do Wójta Gminy Kłomnice 31 marca 2015 r.

Rada Gminy Goczałkowice-Zdrój podjęła dnia 3 marca 2015 r. Uchwałę Nr V/39/2015 w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury: Gminnego Ośrodka Kultury w Goczałkowicach-Zdroju z Gminną Biblioteką Publiczną w Goczałkowicach-Zdroju. Wójt Gminy dnia 18 maja 2015 r. nadesłała do Biblioteki Śląskiej pismo, w treści którego zwrócono się z prośbą o wydanie przez Bibliotekę Śląską opinii w sprawie zamiaru połączenia powyższych samorządowych instytucji kultury w jedną instytucję o nazwie: Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Goczałkowicach-Zdroju. Z uwagi na nieodwracalne skutki planowanego połączenia i brak podstaw do wydania przez Bibliotekę Śląską w Katowicach pozytywnej opinii w sprawie zamiaru połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Goczałkowicach-Zdroju, zaopiniowano negatywnie zamiar przedstawiony w uchwale Rady Gminy Nr V/39/2015.

24 sierpnia 2015 r. Wójt Gminy Goczałkowice-Zdrój zwróciła się z ponowną prośbą o reasumpcję opinii dotyczącej zamiaru połączenia samorządowych instytucji kultury. Biblioteka Śląska podtrzymała swoje negatywne stanowisko w piśmie z dnia 11 września 2015 r.

W 2015 roku szereg bibliotek dokonało zmian i nowelizacji dokumentów. Jak wynikało ze sprawozdań, zmiany dotyczyły m.in.:

- **statutów** (Gliwice MBP, Jaworzno, Katowice, Rybnik, Tychy, Sośnicowice, Szczekociny, Goczałkowice-Zdrój, Mykanów, Pietrowice Wielkie, Rudziniec, Włodowice)
- **procedur kontroli zarządczej** (Bytom, Wodzisław Śląski, Zabrze, Żory)
- **regulaminów pracy** (Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gliwice MBP, Wodzisław Śląski, Żory, Brenna, Porąbka)
- **regulaminów organizacyjnych** (Bytom, Częstochowa, Gliwice MBP, Jaworzno, Katowice, Tychy, Czerwionka-Leszczyny, Lelów, Łodygowice, Pilchowice, Poraj, Rudnik)
- **regulaminów wynagradzania** (Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Tarnowskie Góry, Zawiercie, Żory, Jeleśnia, Porąbka)
- **regulaminów ZFŚS** (Będzin, Bielsko-Biała, Częstochowa, Tarnowskie Góry, Tychy, Zabrze)
- **instrukcji kancelaryjnej** (Bytom, Łędziny, Tarnowskie Góry)
- **instrukcji inwentaryzacyjnej/kontroli zbiorów** (Czeladź, Gliwice PBP, Katowice)
- **instrukcji bezpieczeństwa pożarowego** (Bytom, Częstochowa, Gliwice MBP, Katowice, Mierzęcice)
- **procedur związanych z polityką bezpieczeństwa informacji, danych osobowych** (Bytom, Cieszyn, Dąbrowa Górnicza, Gliwice MBP, Gliwice PBP, Imielin, Jaworzno, Łędziny, Lubliniec, Racibórz, Ruda Śląska, Sosnowiec, Wodzisław Śląski, Zabrze, Żory, Strumień, Woźniki, Boronów, Brenna, Chybie, Gierałtówce, Hażlach, Jeleśnia, Kochanowice, Miedźna, Milówka, Mszana, Świerklaniec, Ujsoty, Zebrzydowice)
- **procedur związanych z polityką finansową** (Będzin, Bielsko-Biała, Częstochowa, Gliwice MBP, Gliwice PBP, Czeladź, Jaworzno, Tychy, Hażlach, Porąbka, Ślemień, Ożarówce)
- **regulaminów udostępniania i korzystania z usług** (Będzin, Bytom, Cieszyn, Czeladź, Gliwice MBP, Jaworzno, Radzionków, Ruda Śląska, Sosnowiec, Tychy, Ustroń, Wodzisław Śląski, Zabrze, Zawiercie, Czechowice-Dziedzice, Brenna, Jeleśnia, Świerklaniec).

2.2. Zmiany w sieci bibliotecznej

Punkty biblioteczne

- MBP w Gliwicach utworzyła punkt biblioteczny w Centrum Handlowym Forum o nazwie Biblioforum.
- Nowe punkty biblioteczne utworzyły także biblioteki:
MBP w Kuźni Raciborskiej – 2
GBP w Rudniku – 1
- GBP w Gorzycach zlikwidowała 1 punkt biblioteczny.

Filie biblioteczne

W roku sprawozdawczym zlikwidowano w naszym województwie 9 placówek filialnych:

- MBP Gliwice – 3

- MBP Tychy – 2
- MGBP Szczekociny – 2
- GBP Dębowiec – 1
- GBP Rudziniec – 1

2.3. Nagrody i wyróżnienia

W roku 2015 biblioteki zostały uhonorowane wieloma wyróżnieniami i nagrodami.

Wybrane przykłady:

Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej:

Na wniosek Dyrektora Biblioteki przyznane zostały odznaczenia:

- Odznaka „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznana przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dwóm pracownikom;
- Złoty Medal za Długoletnią Służbę przyznany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dwóm pracownikom.

MBP w Czeladzi:

- Odznaka honorowa „Zasłużony dla Kultury Polskiej” dla Biblioteki z okazji 110. rocznicy istnienia biblioteki publicznej;
- MBP została także uhonorowana Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Śląskiego”;
- Odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” otrzymała kierownik Czytelni Naukowej i Czasopism Bieżących Biblioteki Głównej;
- Srebrną Odznakę „Zasłużony dla Województwa Śląskiego” otrzymała kierownik Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów;
- Komatancki „Krzyż Zwycięstwa” przyznawany przez Zarząd Główny Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych za zasługi w zakresie upowszechniania szczytnych tradycji kombatanckich otrzymała dyrektor MBP Ewa Ambroży.

MBP w Gliwicach:

- Kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego otrzymała stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

MBP w Piekarach Śląskich:

- Nominacja Biblioteki do nagrody w konkursie EDUinspiracje organizowanym przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji za projekt Europejskie Forum Krea-tywności Kulturalnej.

PBP w Gliwicach z siedzibą w Pyskowicach:

- Złotą Odznakę „Zasłużony dla Województwa Śląskiego” otrzymała Krystyna Wołoch, dyrektor Powiatowej Biblioteki Publicznej w Gliwicach w latach 2006–2015. Odznakę honorową na wniosek Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Okręg Śląski, przyznał Sejmik Województwa Śląskiego.

MBP w Jaworznie:

- Nagrodę Śląskiego Środowiska Bibliotekarskiego im. Józefa Lompy otrzymała Pani Małgorzata Hezner za szczególne osiągnięcia w bezpośredniej pracy z czytelnikami.

MBP w Katowicach:

- Odznakę Honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymało dwoje pracowników instytucji.

MBP w Sosnowcu:

- Do znaczących sukcesów sosnowieckiej Biblioteki należy przyznanie Elwirze Kabat-Georgijewej — dyrektorowi Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu — honorowego tytułu Amicus Silesiae – Przyjaciół Śląska.

MBP w Żorach:

- Dyrektor MBP Urszula Krzyk otrzymała Złoty Krzyż Zasługi za działalność zawodową i społeczną przyznany przez Prezydenta RP.

Żywiecka Biblioteka Samorządowa w Żywcu:

- Narodowy Instytut Dziedzictwa przyznał dyrektorowi Żywieckiej Biblioteki Samorządowej Helenie Kupczak wyróżnienie w uznaniu za zaangażowanie w organizację 23.edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce pod hasłem „Utracone Dziedzictwo”.

MBP w Czechowicach-Dziedzicach:

- Tytuł Śląskiego Bibliotekarza Roku 2014 otrzymała pracownica czechowickiej biblioteki Pani Katarzyna Wituś. W ogólnopolskim konkursie Bibliotekarz Roku 2014 organizowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Pani K. Wituś zajęła miejsce III.
- I miejsce w III edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Nastoletnie wyzwania a książkowe wspomaganie”. Konkurs zorganizowało Stowarzyszenie Odczytanych Małolatów „Smakosz Literacki” w Sanoku, przy wsparciu finansowym Powiatu Sanockiego i medialnym – miesięcznika „Biblioteka w Szkole”.
- XI miejsce w Polsce w Rankingu Bibliotek Publicznych Dziennika Rzeczpospolita i Instytutu Książki w Warszawie.

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie:

- Aleksandra Sobańska – pracownica Filii w Wiśle Wielkiej otrzymała wyróżnienie w IV Konkursie Stypendialnym imienia Olgi Rok; nagrodzona została także w konkursie „Nastoletnie wyzwania a książkowe wspomaganie” w kategorii „Pozaszkolni sympatycy czytelnictwa”. Konkurs organizowany jest przez Stowarzyszenie Odczytanych Małolatów „Smakosz Literacki” w Sanoku.

MGBP w Siewierzu:

- Dyrektor MGBP w Siewierzu Magdalena Szlachta uhonorowana została Srebrnym Medalem za długoletnią Służbę.

GBP w Jejkowicach:

- Biblioteka otrzymała nagrodę specjalną w konkursie „Śląska Rzecz” organizowanym przez Zamek Cieszyn. Nagrody przyznano za najbardziej innowacyjne i użyteczne produkty, projekty graficzne i usługi wdrożone w regionie. Bibliotece przyznano nagrodę specjalną za wdrożenie systemu oznakowania zewnętrznego i wewnętrznego „Kierunek biblioteka”. Projekt powstał dzięki współpracy STGU, Motor Studio oraz Stowarzyszenia Odblokuj i wsparciu Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

GBP w Wyrach:

- Dyrektor GBP w Wyrach Magdalena Kocima otrzymała medal „Za zasługi dla Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych” przyznany przez Zarząd Główny ZKRP i BWP w Warszawie.

Bardzo duża liczba bibliotek otrzymała w roku ubiegłym Certyfikat za promocję czytelnictwa w ramach akcji „Czytam sobie w bibliotece” przyznawany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz EGMONT Polska. Wśród nagrodzonych znalazły się biblioteki: Będzin, Bielsko-Biała, Jastrzębie-Zdrój, Tychy, Łaziska Górne, Siewierz, Chełm Śląski, Goczałkowice-Zdrój, Łodygowice, Ornontowice, Przystajń, Wiry.

Certyfikat „Biblioteka z p@sją” przyznawany przez Fundację Orange w ramach programu „Orange dla bibliotek” otrzymały w roku minionym biblioteki w miejscowościach: Bielsko-Biała, Częstochowa, Jaworzno, Wiśla, Siewierz, Chełm Śląski, Czernichów, Gierałtowice, Goczałkowice –Zdrój, Przystajń, Ujszoły, Wiry.

Większość bibliotek otrzymała także:

- Wyróżnienie w konkursie „Mistrz Promocji Czytelnictwa 2014” organizowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
- Nagrody i wyróżnienia w konkursie organizowanym przez Fundację ABCXXI na najlepiej prowadzoną kampanię „Cała Polska czyta dzieciom” w roku szkolnym 2014/2015,
- Dyplomy i podziękowania od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego za włączenie się do akcji „Narodowe czytanie Lalki” Bolesława Prusa.

Nagrody i wyróżnienia otrzymało również wielu innych pracowników bibliotek. Były to dowody uznania przyznawane przez starostów, burmistrzów i wójtów oraz wyróżnienia ze strony towarzystw, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

2.4. Stan i działalność bibliotek powiatowych

Liczba bibliotek powiatowych w województwie śląskim, które wypełniają zadania ponadlokalne pozostała niezmienna w 2015 r. – działało 16 placówek. Podobnie, jak w roku poprzednim biblioteki powiatowej nie powołał powiat bieruńsko-łędzki. Tamtejsze biblioteki pozostają pod opieką merytoryczną Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

Podstawy prawne działania i organizację bibliotek określają statuty, nadane przez organizatora. Obok tego dokumentu, wszystkie biblioteki powiatowe w zakresie zadań ponadlokalnych, działają na podstawie porozumień zawartych między samorządami miast a samorządami powiatów ziemskich aneksowanych każdego roku. Analiza zawartości statutów wskazuje na to, że nie wszystkie biblioteki mają w nich zawarte zadania właściwe dla instytucji powiatowej lub sformułowane są one bardzo ogólnie.

Lp.	Nazwa biblioteki	Miejsce określenia zadań ponadlokalnych
1.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Będzinie	Statut Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej
2.	Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej	Statut Książnicy Beskidzkiej, porozumienie Starosty powiatu bielskiego z Prezydentem Miasta
3.	Biblioteka Miejska w Cieszynie	Statut Biblioteki Miejskiej
4.	Biblioteka Publiczna w Częstochowie	Porozumienie pomiędzy samorządem częstochowskim a starostwem powiatowym
5.	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach	Statut Powiatowej Biblioteki Publicznej
6.	Biblioteka Publiczna Gminy Kłobuck	Porozumienie pomiędzy samorządem kłobuckim a Burmistrzem Kłobucka
7.	Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Lublińcu	Statut MPBP
8.	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych (dla pow. mikołowskiego)	Statut PiMBP
9.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Myszkowie	Statut MiPBP, porozumienie pomiędzy starostwem powiatowym a Gminą Myszków
10.	Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie	Statut MPBP, porozumienie pomiędzy powiatem pszczyńskim a Gminą Pszczyna
11.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Raciborzu	Statut MiPBP
12.	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Rybniku	Statut PiMBP
13.	Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowskich Górach	Statut MBP, porozumienie pomiędzy Gminą Tarnowskie Góry a Powiatem Tarnogórskim
14.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wodzisławiu Śląskim	Statut MiPBP, porozumienie pomiędzy Powiatem Wodzisławskim a Prezydentem Miasta
15.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zawierciu	Statut MiPBP
16.	Żywiecka Biblioteka Samorządowa w Żywcu	Statut Żywieckiej Biblioteki Samorządowej

Od 2014 r. **Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Będzinie** działa w oparciu o nowy statut, który reguluje m.in. realizację zadań ponadlokalnych. Książnica ta o statusie powiatowym zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom miasta i powiatu, rozwija potrzeby czytelnicze i informacyjne, upowszechnia wiedzę, naukę oraz kulturę. Sprawuje także opiekę nad funkcjonowaniem sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie miasta i powiatu będzińskiego.

Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej dzięki porozumieniu zawierającym pomiędzy Starostą powiatu bielskiego a Prezydentem Miasta, sprawuje opiekę nad bibliotekami w powiecie.

Statut **Biblioteki Miejskiej w Cieszynie**, w części opisującej zadania ponadlokalne określa konieczność zapewnienia pomocy przy gromadzeniu, opracowaniu, selekcji i kontroli księgozbiorów oraz komputeryzacji.

Biblioteka Publiczna w Częstochowie w swoim statucie nie zawiera zapisu o działalności ponadlokalnej. Kwestia ta jest realizowana poprzez umowy zawarte pomiędzy samorządem częstochowskim a starostwem powiatowym, które co roku są odnawiane.

Statut **Powiatowej Biblioteki Publicznej w Gliwicach** określa działania merytoryczne oraz opiekę nad bibliotekami publicznymi w powiecie jak również udzielanie pomocy instrukcyjno-szkoleniowej.

W statucie **Biblioteki Publicznej Gminy Kłobuck** nie ujęto zadań właściwych dla biblioteki powiatowej. Instytucja funkcje te pełni na podstawie porozumienia między samorządami.

Z kolei statut **Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Lublińcu** zawiera zapis o zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców miasta oraz powiatu, a także dbaniu o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej oraz systemu informacyjnego.

Zadania ponadlokalne **Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łaziskach Górnych** zostały określone w statucie Instytucji i zaktualizowane w 2015 r. Na mocy tego dokumentu biblioteki powiatu mikołowskiego zostały objęte pomocą instrukcyjno-metodyczną oraz szkoleniową ze strony biblioteki powiatowej.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Myszkowie realizuje zadania biblioteki powiatowej na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Powiatem Myszkowskim a Gminą Myszków oraz statutu. Określa się w nich udzielanie bibliotekom gminnym pomocy instrukcyjno-metodycznej oraz szkoleniowej.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pszczynie na podstawie statutu oraz porozumienia Zarządu Powiatu Pszczyńskiego zawartego pomiędzy Powiatem Pszczyńskim a Gminą Pszczyna obejmuje opieką i nadzorem merytorycznym biblioteki powiatu pszczyńskiego. Dokumenty te dokładnie określają teren działania instruktazowego Biblioteki, jej zadania oraz warunki finansowania.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Raciborzu sprawuje opiekę merytoryczną nad miastem oraz gminami powiatu na podstawie zapisu o zadaniach ponadlokalnych w statucie. Wymienione zostały także gminne biblioteki publiczne mogące liczyć na pomoc biblioteki powiatowej.

W przypadku **Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rybniku** statut zawiera postanowienia ogólne określające teren działań opieki merytorycznej, jakim jest miasto Rybnik oraz powiat rybnicki.

Zadania biblioteki powiatowej w powiecie tarnogórskim wypełnia **Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowskich Górach**. W swoim statucie zamieściła ogólne zapisy o pełnieniu opieki merytorycznej nad bibliotekami powiatu na mocy porozumienia pomiędzy Gminą Tarnowskie Góry a Powiatem Tarnogórskim.

Statut **Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Wodzisławiu Śląskim** oraz stosowane porozumienie zawierają zapisy określające teren działania Biblioteki w ramach zadań ponadlokalnych. Opieką merytoryczną objęto miasto Wodzisław Śląski oraz powiat wodzisławski, a wskazane zadania to nadzór merytoryczny, udzielanie pomocy metodycznej, organizowanie szkoleń z doskonalenia zawodowego na rzecz bibliotek publicznych w powiecie wodzisławskim.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zawierciu w swoim statucie określa teren gminy Zawiercie i powiatu zawierciańskiego objętego opieką i nadzorem merytorycznym.

Z kolei **Żywiecka Biblioteka Samorządowa** w swoim statucie zaznacza, że jest główną biblioteką publiczną miasta i powiatu żywieckiego. W zakresie zadań zobowiązuje się do sprawowania nadzoru merytorycznego nad prawidłowym funkcjonowaniem bibliotek na terenie powiatu oraz udzielania pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej.

Podsumowując sytuację organizacji zadań ponadlokalnych bibliotek w województwie śląskim należy potwierdzić zgodność treści zapisów o działalności ponadlokalnej statutów bibliotek z Ustawą o bibliotekach. W dokumentach

wskazuje się dokładny teren obejmowany pomocą instruktorską i szkoleniową oraz podkreśla pracę na rzecz promocji czytelnictwa.

Zakres prac instrukcyjno-metodycznych i szkoleniowych bibliotek powiatowych jest uwarunkowany sytuacją finansową i organizacyjną bibliotek. W szczególności realizacja tych zadań zależy od przyznanego przez organizatora budżetu, kadry bibliotekarskiej opiekującej się podległymi bibliotekami, stosowanymi metodami pracy, sytuacji organizacyjnej instruktorów oraz innych zobowiązań.

Poniższa tabela przedstawia poziom finansowania bibliotek powiatowych przez starostwa w 2015 r., plan finansowy na rok 2016 oraz liczbę bibliotek objętych opieką merytoryczną.

Lp.	Nazwa Biblioteki	Wysokość środków przekazywanych przez starostwo		Liczba bibliotek i filii pod opieką bibliotek (bez własnej sieci) w 2015 r.
		2015 Wykonane	Plan 2016	
1.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Będzinie	90.000	90.000	28
2.	Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej	150.000	150.000	38
3.	Biblioteka Miejska w Cieszynie	139.800	139.126	27
4.	Biblioteka Publiczna im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie	45.000	45.000	42
5.	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach z siedzibą w Pyskowicach	235.400	235.400	21
6.	Biblioteka Publiczna Gminy Kłobuck im. Jana Długosza	35.000	35.000	18
7.	Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Józefa Lompy w Lublińcu	160.000	160.000	24
8.	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych (dla pow. mikołowskiego)	50.000	50.000	18
9.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Myszkowie	62.000	62.000	10
10.	Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie	95.000	95.000	17
11.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Ryszarda Kincla w Raciborzu	63.000	64.000	23
12.	Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Konstantego Prusa w Rybniku	180.010	156.800	20
13.	Miejska Biblioteka Publiczna im. Bolesława Lubosza w Tarnowskich Górach	119.251	121.000	24
14.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wodzisławiu Śląskim	145.000	145.000	26
15.	Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Zawierciu	51.900	51.900	27
16.	Żywiecka Biblioteka Samorządowa w Żywcu	80.000	80.000	40

Analizując niniejsze dane stwierdza się, że wysokość przekazywanych środków finansowych przez starostwa dla bibliotek powiatowych na działalność ponadlokalną nie była wystarczająca. Tylko w jednym powiecie na rok 2016 planowany jest wzrost przekazywanej kwoty (Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowskich Górach), w jedenastu powiatach środki będą wynosić tyle samo, co w ubiegłym roku. Niestety w dwóch powiatach przekazane fundusze będą niższe niż poprzednio (Biblioteka Miejska w Cieszynie, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Rybniku).

Najniższy poziom finansowania przez samorząd biblioteki powiatowej w odniesieniu do jej sieci bibliotek gminnych występuje w przypadku Biblioteki Publicznej im. dr. Władysława Biegańskiego w Częstochowie. Niskie środki finansowe otrzymują także biblioteki powiatowe w Zawierciu oraz Kłobucku. Najwyższą wysokość środków władze samorządowe przekazują na działanie Powiatowej Biblioteki Publicznej w Gliwicach. Należy podkreślić, że liczba bibliotek i filii znajdujących się pod opieką bibliotek powiatowych w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się w powiatach cieszyńskim, gliwickim i zawierciańskim. To jednak nie zmieniło rankingu najniżej i najwyżej dofinansowanych bibliotek w odniesieniu do ich sieci bibliotecznych.

Pozytywne przykłady współpracy z władzą samorządową można obserwować w wielu bibliotekach powiatowych. Dodatkowe dotacje pozwalają na organizację konkursów literackich dla uczestników z całego powiatu (Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Myszkowie, Biblioteka Miejska w Cieszynie), konferencji naukowych z zakresu regionalnej literatury (Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach z siedzibą w Pyskowicach) oraz wyjazdów

seminaryjnych do innych bibliotek (Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach, Biblioteka Miejska w Cieszynie). Konkursy na najlepszą bibliotekę w regionie pozwoliły nagrodzić instytucje wyróżniające się organizowaniem najciekawszych działań czytelniczych w minionym roku.

Wielkość środków budżetowych oraz zadania obejmowane dotacjami są określane każdego roku w aneksowanych porozumieniach.

Wyszczególnione grupy wydatków w 2015 r. kształtowały się podobnie, jak w latach poprzednich i obejmowały:

- działalność edukacyjną, informacyjną, kulturalną i szkoleniową,
- obowiązkowe opłaty i składki,
- podróże służbowe,
- sprzęt komputerowy i oprogramowanie,
- wynagrodzenie dla pracowników, którym rozszerzono zakres obowiązków o działania na rzecz biblioteki powiatowej,
- zakup materiałów i zbiorów.

Zainteresowanie starostw powiatowych problemami biblioteki powiatowej i bibliotek w powiecie najczęściej realizowane było poprzez kontrolę sprawozdań bibliotek oraz wydatków z dotacji. Dyrektorzy placówek zapraszani byli także na posiedzenia Komisji Kultury lub Zarządu Powiatu, aby przedstawić analizę działalności ich instytucji oraz wykaz kosztów finansowych poniesionych podczas realizacji zadań ponadlokalnych.

Działania instrukcyjno-metodyczne – poziom powiatowy i wojewódzki

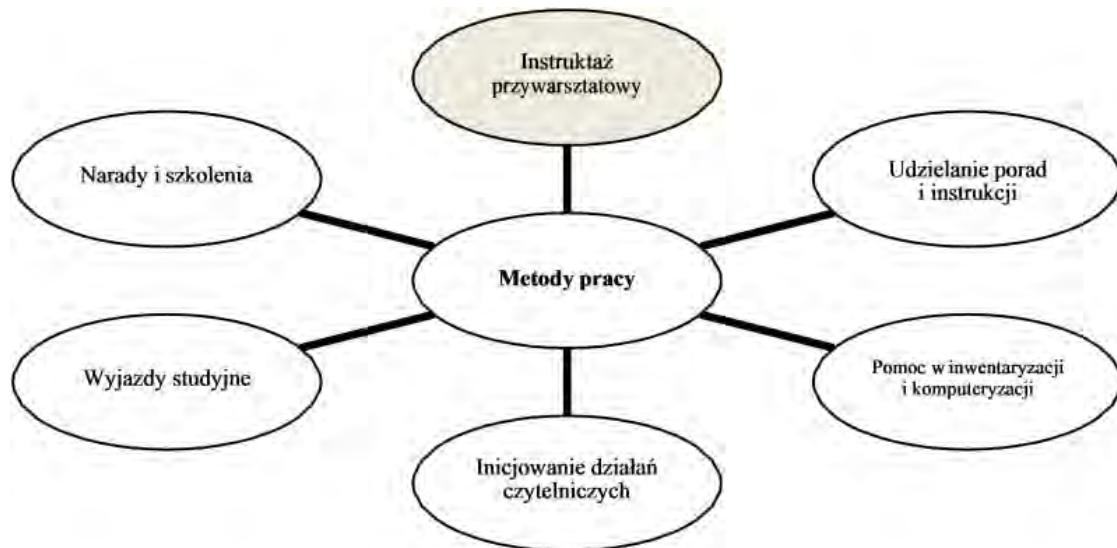
Działania instrukcyjno-metodyczne bibliotek powiatowych w 2015 r., ich metody i formy pracy realizowane były podobnie, jak w latach poprzednich.

Z analizowanych 16 bibliotek realizujących zadania ponadlokalne, dwie nie posiadały pracownika na stanowisku instruktora. Są to Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Łaziskach Górnych i Biblioteka Publiczna Gminy Kłobuck, których dyrektorzy samodzielnie zajmują się koordynowaniem sieci placówek bibliotecznych w ich powiatach. W pozostałych 14 bibliotekach zatrudniano do trzech instruktorów, na cały lub pół etatu, jak w przypadku Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rybniku. Należy podkreślić, że także w bibliotekach miejskich przewidziane są stanowiska instruktorów, którzy opieką merytoryczną obejmują swoje placówki filialne. W ramach bibliotek znajdujących się w 19 powiatach grodzkich województwa śląskiego, 17 księżnic zatrudnia od jednego do czterech instruktorów miejskich koordynujących pracę filii oraz współpracujących z biblioteką wojewódzką. Ich liczba jest zdecydowanie większa niż w bibliotekach powiatowych. Najwięcej instruktorów znajduje się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Zabrze – pięć osób.

Biblioteki powiatowe wykorzystują różne metody pracy (Rysunek 1). Są to: instruktaż, udzielanie porad i konsultacji, organizowanie narad, szkoleń oraz konferencji, inicjowanie działań kulturalnych i edukacyjnych w powiecie, udzielanie pomocy w procesach komputeryzacji placówek i inwentaryzacji zbiorów.

Rysunek 1. Metody pracy instruktorów

Źródło: opracowanie własne

W ubiegłym, 2015 roku, instruktorzy powiatowi zrealizowali od 4 do 187 wyjazdów instruktażowych w celu zapewnienia bibliotekarzom bezpośredniej pomocy w kwestiach związanych z komputeryzacją bibliotek, prowadzeniem dokumentacji bibliotecznej i wprowadzeniem nowych modułów systemu bibliotecznego. Brali udział w pracach przygotowawczych i przeprowadzeniu selekcji zbiorów oraz sporządzaniu dokumentacji poskontrowej.

Wyjazdy do bibliotek gminnych wiązały się również z obchodami ich uroczystości i jubileuszy. Instruktorzy uczestniczyli w pracach komisji konkursowych i organizacyjnych ogólnopolskich wydarzeń integrujących środowisko bibliotekarzy i czytelników. Na te okoliczności przekazali materiały promocyjne, informacyjne oraz publikacje.

Instruktorzy bibliotek powiatowych służyli także pomocą w przygotowaniu wniosków o pozyskanie dodatkowych środków na zakup książek i sprawozdawczości z działalności placówek sporządzanej do Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnopolskiego projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Większość udzielanych porad podległym bibliotekom dotyczyła także aktualnych przepisów prawnych istotnych w funkcjonowaniu instytucji i spraw kadrowych.

Spotkania z dyrektorami bibliotek gminnych pozwoliły na omówienie bieżących problemów. Przekazywano informacje zdobyte na innych szkoleniach czy warsztatach. Żywiecka Biblioteka Samorządowa wprowadziła w minionym roku kwartalny cykl spotkań „Biblioteczne wizyty”, w ramach których dyrektorzy bibliotek przekazywali sobie dobre praktyki i odwiedzali się wzajemnie w swoich księżnicach.

Inną grupą realizacji zadań ponadlokalnych przez biblioteki powiatowe były **szkolenia, seminaria, narady** z pracownikami instytucji gminnych. W 2015 roku zrealizowano następujące przykładowe obszary tematyczne:

- Analiza Funkcjonowania Bibliotek (Racibórz),
- atrakcyjne metody zajęć plastycznych dla czytelników (Pszczyna),
- dostosowanie stron internetowych bibliotek do potrzeb osób niepełnosprawnych (Racibórz, Będzin),
- kontrola zarządcza w instytucjach kultury (Łaziska Górne),
- korzystanie z internetowych platform publikacji (Racibórz),
- media społecznościowe w bibliotece (Racibórz, Będzin),
- obsługa programów edycji tekstu i grafiki (Pszczyna, Będzin),
- opracowanie bibliografii regionalnych (Bielsko-Biała),
- opracowanie rzeczowe dokumentów w języku Deskryptorów Biblioteki Narodowej (Żywiec),
- potencjał nowoczesnych katalogów bibliotecznych (Częstochowa),
- system MAK+ oraz format MARC 21 (Bielsko-Biała, Lubliniec),
- tworzenie atrakcyjnych prezentacji multimedialnych i wykorzystanie nowych technologii (Racibórz),
- warsztaty z zakresu rozwoju kompetencji osobistych (Wodzisław Śląski),
- współpraca biblioteki z mediami i budowanie jej pozytywnego wizerunku (Racibórz),

- wykorzystanie metody Klanzy w bibliotece (Wodzisław Śląski).

Powiatowa Biblioteka Publiczna w Gliwicach z siedzibą w Pyskowicach była organizatorem konferencji naukowej skierowanej do szerszego grona uczestników, niż bibliotekarze z podopiecznego terenu. Tematem spotkania był „Śląsk literacki XIX i XX wieku”.

Seminarium wyjazdowe zorganizowane przez Powiatową Bibliotekę Publiczną w Gliwicach było okazją do wymiany doświadczeń, poznania pracy innych księżnic oraz regionu i wzmocnienia współpracy z bibliotekami w Karwinie, Trzyńcu i Cieszynie. Biblioteka w Będzinie zaproponowała z kolei swoim pracownikom wyjazd studyjny do bibliotek publicznych w Cieszynie i Chrzanowie.

Biblioteki powiatowe w 2015 r. proponowały podległym placówkom udział w organizowaniu wspólnych przedsięwzięć czytelniczych i promocyjnych. Dużą popularnością cieszyła się ogólnopolska akcja czytelnicza Narodowe Czytanie Lalki Bolesława Prusa. Inne wybrane przykłady to:

- cykl spotkań autorskich współorganizowanych z Biblioteką Pedagogiczną w Lublińcu (Lubliniec),
- konkurs Bielska lista najpoczytniejszych książek 2015 (Bielsko-Biała),
- konkurs Najlepsza biblioteka w powiecie bielskim – finansowany przez Starostę Bielskiego, Książnicę Beskidzką i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział Bielsko-Biała,
- XI Forum Bibliotekarzy Samorządowych Powiatu Będzińskiego „Rola biblioteki w społeczności lokalnej” (Będzin),
- zbiórka książek dla bibliotek w powiecie „Wspieraj kulturę, książki na wagę złota” (Kłobuck).

Biblioteki powiatowe wspierały także procesy komputeryzacji bibliotek. Pomagały w rozwiązywaniu bieżących problemów związanych z obsługą stosowanych systemów lub nowych modułów. Zapewniły pomoc we wdrażaniu i obsłudze nowych systemów, instalacji darmowych i przydatnych oprogramowań oraz aplikacji wykorzystywanych w działach finansowych bibliotek (Będzin, Cieszyn, Żywiec). Konsultacje instruktorów coraz częściej dotyczyły również stosowania nowych technologii przez biblioteki (Będzin, Racibórz).

Działania instrukcyjno-metodyczne Biblioteki Śląskiej, jako biblioteki szczebla wojewódzkiego są obowiązkiem ustawowym, co znalazło odzwierciedlenie w odpowiednich zapisach statutowych.

Paragraf 6 ust. 2 pkt. 3 Statutu Biblioteki Śląskiej w Katowicach stanowi, że Biblioteka prowadzi działalność bibliograficzną, dokumentacyjną, wydawniczą, edukacyjną, popularyzatorską i instrukcyjno-metodyczną. Z kolei paragraf 8 dokumentu mówi, iż Biblioteka Śląska jest centralną placówką metodyczną dla bibliotek publicznych województwa śląskiego, sprawuje nadzór merytoryczny w zakresie realizacji przez samorządowe biblioteki publiczne, zadań wynikających z przynależności do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. W zakresie działania na rzecz samorządowych bibliotek publicznych realizuje swoje zadania poprzez:

- koordynowanie działalności bibliotek publicznych w celu stworzenia na terenie województwa śląskiego jednolitego systemu informacyjnego, stanowiącego integralną część systemu ogólnopolskiego i globalnego,
- analizowanie stanu i potrzeb samorządowych bibliotek publicznych oraz formułowanie i przedkładanie ich organizatorom ocen, propozycji zmian i usprawnień zgodnie z obowiązującym prawem,
- udzielanie pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- koordynowanie prac na rzecz czytelnictwa dzieci oraz innych grup specjalnych.

Ustawa o bibliotekach zaciera zasadę komplementarności wobec zadań przypisanych bibliotece stopnia powiatowego i wojewódzkiej. Biblioteki powiatowe są w pewnym stopniu miniaturą biblioteki wojewódzkiej.

Koordinacją prac Biblioteki Śląskiej na rzecz bibliotek w województwie śląskim zajmuje się Dział Instrukcyjno-Metodyczny składający się z 4 instruktorów oraz kierownika Działu.

W organizacji wewnętrznej działu praktykowany jest dwuobszarowy przydział prac terytorialny i rzeczowy (specjalizacje). Specjalizacje obejmują następujące zagadnienia: organizacja, zarządzanie bibliotekami, działalność informacyjna, czytelnictwo ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, analizy, statystyka, budownictwo, wyposażenie, automatyzacja procesów bibliotecznych, nowoczesne technologie, doskonalenie zawodowe.

Należy podkreślić, iż specjalizacja pracowników nakierowana jest na czytelnika (użytkownika). Natomiast przydział terytorialny zobowiązuje instruktora do większej odpowiedzialności za biblioteki i rodzi potrzebę spojrzenia na całość instytucji, a nie tylko na jeden wycinek jej działalności.

W przyjętych celach strategicznych i operacyjnych na lata 2013–2020 wyróżniano trzy grupy zagadnień:

- doskonalenie modelu współpracy z bibliotekami publicznymi woj. śląskiego, a w tym badanie kondycji bibliotek, sprawowanie organizacyjno-merytorycznego nadzoru i opieki nad bibliotekami, współpraca ze środowiskiem bibliotekarskim i samorządami, współuczestniczenie w tworzeniu regionalnej sieci informatycznej i pomoc bibliotekom w automatyzacji,
- organizacja i wdrażanie systemu doskonalenia zawodowego,
- inicjowanie działań popularyzatorskich, edukacyjnych, kulturalnych oraz promocja zawodu bibliotekarza, biblioteki, czytelnictwa.

W ramach sprawowania nadzoru organizacyjno-merytorycznego, opieki nad bibliotekami oraz współpracy z samorządami w 2015 roku instruktorzy odbyli 78 dni wyjazdowych do bibliotek, samorządów i innych instytucji w celach związanych z funkcjonowaniem bibliotek.

Kontakty dotyczyły przede wszystkim wyjazdów szkoleniowych, organizowanych dla bibliotekarzy w województwie śląskim, jak i podejmowania udziału we własnym rozwoju zawodowym. Uczestnictwo w seminariach, konferencjach organizowanych przez biblioteki powiatowe pozwoliło poszerzać wiedzę instruktorów i integrować środowisko zawodowe. Instruktorzy interweniowali także w sytuacjach bibliotek na terenie powiatów, gdy zachodziła konieczność spotkań z władzami samorządowymi i rozwiązywania spornych kwestii. W takich wizytach uczestniczył dodatkowo dyrektor Biblioteki Śląskiej.

Bardzo dużym powodzeniem i zainteresowaniem ze strony podległych bibliotek samorządowych cieszyła się współpraca z Działem Instrukcyjno-Metodycznym na płaszczyźnie wspólnego redagowania Portalu „Śląski Pegaz”.

Portal „Śląski Pegaz”

Portal internetowy Śląski Pegaz to platforma inicjatyw bibliotecznych, gdzie bibliotekarze dzielili się ciekawymi praktykami oraz działaniami realizowanymi dla czytelników. To także źródło informacji o aktualnych spotkaniach czy projektach, w których biblioteki mogły brać udział. Dodatkowo raz w miesiącu przygotowywany był newsletter „Śląski Pegaz” wysyłany do subskrybentów serwisu. Zawierał on podsumowanie wydarzeń miesiąca. W 2015 r. zamieszczono na platformie łącznie 765 wpisów, w tym 285 artykułów oraz 480 informacji w dziale aktualności. Portal stanowi nie tylko miejsce dzielenia się informacją o bibliotekach, ale także materiałami multimedialnymi o tematyce bibliotecznej. Uruchomienie kanału „Śląskiego Pegaza” w serwisie Youtube pozwoliło na zamieszczanie filmów bibliotek, które nie posiadają własnego kanału.

Działania merytoryczne Działu obejmowały także koordynowanie dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w 2015 r. Dotacja dzielona była pomiędzy wszystkie uprawnione biblioteki samorządowe woj. śląskiego.

W ramach innych działań merytorycznych można było wyróżnić koordynowanie:

- działań konsorcjum IBUK oraz NASBI, internetowych platform zbiorów elektronicznych, do których dostęp mają czytelnicy zrzeszonych w konsorcjum bibliotek,
- projektu „Analiza Funkcjonowania Bibliotek”,
- przyznania Nagrody Śląskiego Środowiska Bibliotekarskiego im. Józefa Lompy,
- sprawozdawczości GUS w bibliotekach województwa śląskiego.

Szkolenia zaproponowane przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny prowadzono w ramach Programu Biblioteka+ (Instytut Książki), Programów MKiDN oraz własnych propozycji Biblioteki Śląskiej. Tematyka organizowanych i przeprowadzonych działań edukacyjnych dla bibliotekarzy z bibliotek województwa śląskiego przedstawiała się następująco:

- metody atrakcyjnego wykorzystania tabletów w pracy z czytelnikami (projekt Programu Rozwoju Bibliotek „Tablety w Twojej bibliotece”),
- metody pracy z młodzieżą (szkolenie w ramach projektu grantowego „Chachory, gizdy, hultaje, frelki... biblioteka otwarta na młodych”, grant pozyskany z Instytutu Książki w ramach programu „Szkolenia dla bibliotekarzy 2015”),
- promocja czytelnictwa (szkolenie w ramach projektu grantowego COOLtura Książki, grant pozyskany w ramach programu MKiDN),

- rola i zadania ABI-ego w bibliotece w świetle nowych przepisów z zakresu ochrony danych osobowych,
- szkolenia dla seniorów z zakresu tworzenia prezentacji multimedialnych w programie MS Power Point,
- wykorzystanie mediów społecznościowych przez biblioteki (szkolenie: „Social Media w bibliotece”).

Odpowiadając na potrzeby bibliotek w województwie śląskim, nie tylko publicznych, ale również pedagogicznych i naukowych, zorganizowano następujące szkolenia: Deskryptory Biblioteki Narodowej. Początek zmian, Deskryptory Biblioteki Narodowej a Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej: różnice, potencjał, korzyści, Opracowanie rzeczowe według Deskryptorów BN: zasady i przykłady, Akcja Bilans 2015 oraz Prawo autorskie. Dozwolony użytek biblioteczny. Prelegenci to wykwalifikowani pracownicy bibliotek (Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, Biblioteki Narodowej w Warszawie), firmy audytorskiej czy specjalista z zakresu prawa autorskiego.

Organizacja dorocznej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Publicznych Województwa Śląskiego oraz Forum Dyrektorów Publicznych Bibliotek Samorządowych, były okazją do integracji kadry zarządzającej i wymiany doświadczeń. W programie wydarzeń w 2015 r. znalazły się tematy stanu i działalności bibliotek publicznych województwa śląskiego w 2014 r. w świetle danych statystycznych oraz sprawozdań opisowych, neurodydaktycznego aspektu procesu czytania, Analiza Funkcjonowania Bibliotek i jej wskaźników, a także internetowej biblioteki profesjonalnych e-booków NASBI.

Wojewódzki Dzień Bibliotekarza i Bibliotek

Również Wojewódzki Dzień Bibliotekarza i Bibliotek dał możliwość utrzymywania więzi między bibliotekami w województwie i promocję zawodu bibliotekarza. Tym samym była to okazja do wręczania nagród i odznaczeń. W minionym roku uroczystość została zorganizowana przez pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego Biblioteki Śląskiej oraz środowisko bibliotekarzy należących do Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Filharmonii Śląskiej w Katowicach.

Działalność metodyczna Działu polegała także na przygotowywaniu opinii, zestawień metodycznych i materiałów dydaktycznych. Przygotowane pisma dotyczyły:

- analizy działalności bibliotek i czytelnictwa w powiecie zawierciańskim na spotkaniu dyrektorów bibliotek publicznych powiatu zawierciańskiego,
- funkcjonowania poszczególnych bibliotek publicznych na przestrzeni lat 1999-2013 (obraz przemian w zakresie: sieci i infrastruktury, kadr, zbiorów, czytelnictwa i jego upowszechniania; działania kulturalne, informacyjne, edukacyjne, praca z dziećmi; współpraca z różnymi instytucjami i organizacjami; usługi dla niepełnosprawnych, starszych; usługi elektroniczne, ew. inne przedsięwzięcia),
- koncepcji akcji „Śląska wizja biblioteczna” (kręcenie spotów promocyjnych w bibliotekach) i rozpropagowanie przedsięwzięcia wśród bibliotek w województwie,
- mediów społecznościowych i ich wykorzystania w bibliotece (Social media w bibliotece),
- nowych wymogów stron internetowych prowadzonych przez instytucje publiczne (tzw. wytyczne WCAG 2.0),
- tworzenia prezentacji w programie Microsoft Power Point.

Poradnictwo dla bibliotek dotyczyło zagadnień prawnych związanych z ich funkcjonowaniem (kiermasze w bibliotekach, fundusz nagród, dodatki stażowe, depozyty, skontrum), wnioskowania do programów dotacyjnych Biblioteki Narodowej, Instytutu Książki oraz aplikowania do konsorcjum IBUK i NASBI.

W ramach działalności edukacyjnej w Bibliotece Śląskiej przeszkolono podczas 131 godzin 1 620 osób. W szkoleniach i zajęciach edukacyjnych instruktorów Działu Instrukcyjno-Metodycznego (17 godzin) realizowanych poza Biblioteką uczestniczyło 313 bibliotekarzy.

Należy wspomnieć, iż instruktorzy Biblioteki Śląskiej brali także czynny udział w spotkaniach i naradach organizowanych przez biblioteki powiatowe. Przeprowadzali tam zajęcia z interesujących dla biblioteki w danym powiecie, tematów. Poruszane zagadnienia dotyczyły analiz wyników pracy bibliotek na tle osiągnięć placówek w województwie, wykorzystania mediów społecznościowych przez biblioteki i projektów międzynarodowych umożliwiających im nawiązywanie współpracy.

Pracę merytoryczną instruktorów wspomagały inne działy Biblioteki Śląskiej, np. Dział Informatyczny, Integracyjno-Biblioterapeutyczny, Promocji, Gromadzenia i Opracowania Zbiorów oraz Dział Prawny.